

Sygn. akt VU 604/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 20 maja 2015 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. M. prawo do emerytury poczynając od dnia (...) 2015 roku.

Sygn. akt V U 604/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 maja 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy A. M. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odwołaniu z dnia 12 czerwca 2015 roku pełnomocnik wnioskodawcy A. M. odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i uwzględnienie jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 3 września 1973 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

A. M., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 6 maja 2015 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1 – 4v akt o emeryturę)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca udowodnił staż pracy wynoszący 25 lat i 4 miesiące. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył A. M. żadnego okres zatrudnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 20 maja 2015 roku k. 22-22v akt o emeryturę)

W okresie od dnia 3 września 1973 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku A. M. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.. Przedsiębiorstwo to było odpowiedzialne za dokonywanie prac elektrycznych i sanitarnych, m.in. wykonanie instalacji elektrycznej wewnątrz budynków jak i na zewnątrz, budowanie linii napowietrznych w terenie oraz budowanie elektrycznego oświetlenia ulicznego. Poza tym Przedsiębiorstwo (...) w Ł. odpowiedzialne było również za wykonanie prac hydraulicznych i gazowych, tj. montaż grzejników elektrycznych, baterii i umywalek, doprowadzenie gazu do budynków, montaż kuchni gazowych oraz instalacji wodno-kanalizacyjnych.

W okresie od dnia 3 listopada 1976 roku do dnia 1 stycznia 1989 roku stanowisko wnioskodawcy określono w angażach jako elektromonter. Natomiast w okresie od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 21 maja 1990 roku ubezpieczonemu przypisano stanowisko elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych.

W Przedsiębiorstwie (...) w Ł. były cztery brygady. Wnioskodawca przynależał do brygady elektromonterów sieciowych, odpowiedzialnej za budowę linii napowietrznych i transformatorowych. Przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. A. M. budował stacje transformatorowe i odprowadzał linie napowietrzne od tych stacji do budynków mieszkalnych zlokalizowanych na osiedlach w B. i w Ł., m.in. na osiedlach: (...), O., B. i przy T.. Skarżący również odprowadzał linie napowietrzne od stacji transformatorowych do budynków przemysłowych, tj. szpitali, żłobków, szkół czy przedszkoli. Wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał czynności elektromontera na powietrzu, na wysokości od 8 do 14 metrów, tj. montował konstrukcje stalowe, osprzęt linii napowietrznych i same linie napowietrzne średniego napięcia, a także budował transformatory.

(dowód: zaświadczenie z dnia 29 sierpnia 2013 roku k. 9 akt o emeryturę; umowa o pracę z dnia 3 listopada 1976 roku k. 10 akt o emeryturę; angaże k. 11-19 akt o emeryturę; zeznania świadka K. A. protokół rozprawy z dnia 2 marca 2016 roku nagranie od minuty 17:43 do minuty 25:11 k. 12v-13; zeznania świadka M. B. (1) protokół rozprawy z dnia 2 marca 2016 roku nagranie od minuty 25:11 do minuty 30:32 k. 13 oraz zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 2 marca 2016 roku nagranie od minuty 2:27 do minuty 16:40 k. 12-12v w zw. z nagraniem od minuty 30:58 do minuty 32:31 k. 13-13v)

W okresie od dnia 26 października 1974 roku do dnia 3 listopada 1976 roku A. M. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

(dowód: zaświadczenie z dnia 29 sierpnia 2013 roku k. 9 akt o emeryturę)

Od dnia 18 lipca 2013 roku wnioskodawca pobiera rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 14 sierpnia 2013 roku k. 12-12v akt rentowych)

W przypadku zaliczenia wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. od dnia 3 września 1973 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku jego staż pracy w takich warunkach, łącznie z okresem niekwestionowanym przez organ rentowy, wynosi ponad 15 lat.

(okoliczność niesporna)

M. B. (1), który pracował razem z wnioskodawcą w tej samej brygadzie w Przedsiębiorstwie (...) w Ł., na skutek toczącego się postępowania sądowego uzyskał prawo do emerytury.

(dowód: zeznania świadka M. B. (2) protokół rozprawy z dnia 2 marca 2016 roku nagranie od minuty 25:11 do minuty 30:32 k. 13)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwolanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie II UKN 39/00).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku w sprawie II URN 3/95 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania

cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany piętnastoletni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w dniu (...) 2015 roku ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Organ rentowy uznał bowiem, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych co najmniej przez 15 lat. Wnioskodawca twierdził zaś, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem pracował w takich warunkach w okresie od dnia 3 września 1973 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na stanowisku elektromontera.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia we wskazanym wyżej zakładzie pracy Sąd oparł się na zeznaniach świadków K. A. i M. B. (1) oraz na zeznaniach wnioskodawcy, a także na dokumentach w postaci angaży, umowy o pracę i zaświadczeniu zawartych w aktach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Dowody te zasługują na wiarę, gdyż są spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają. Świadkowie i wnioskodawca pracowali we wskazanym powyżej zakładzie pracy i opisali w sposób logiczny zakres obowiązków skarżącego. Organ rentowy nie przedstawił zaś w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności złożonych zeznań.

Z zeznań powyższych wynika, jakie konkretne prace wnioskodawca wykonywał. Będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. wnioskodawca zakładał linie napowietrzne wysokiego i średniego napięcia, stawiał słupy energetyczne oraz budował stacje transformatorowe. Innych czynności wnioskodawca nie wykonywał.

Na uwagę Sądu zasługuje również fakt, że świadek M. B. (1), który w spornym okresie wykonywał u tego samego pracodawcy te same obowiązki co wnioskodawca, w wyniku toczącego się postępowania sądowego otrzymał prawo do emerytury.

Podnieść należy, że Sądowi znana jest linia orzecznicza Sądu Najwyższego wskazująca, iż wyodrębnienie prac w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku ma charakter stanowiskowo-branżowy, a sposób kwalifikacji tych prac nie jest dziełem przypadku. W ocenie Sądu Najwyższego specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Zatem zdaniem Sądu Najwyższego nie można zupełnie dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których w ogóle nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 czerwca 2010 roku w sprawie II UK 21/10, z dnia 19 maja 2011 roku w sprawie III UK 174/10 oraz z dnia 19 marca 2012 roku w sprawie II UK 166/11).

Jednakże lektura akt pozwalała stwierdzić, że wnioskodawca będąc zatrudnionym w Przedsiębiorstwie (...) w Ł., które zaliczane jest do przemysłu budowlanego, faktycznie wykonywał czynności odpowiadające warunkom zatrudnienia w przemyśle energetycznym. Skarżący w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracował tak jak elektromonter zatrudniony w przemyśle energetycznym, tj. zakładał linie napowietrzne wysokiego i średniego napięcia, stawiał słupy energetyczne oraz budował stacje transformatorowe. Powyższe czynności nie były stricte związane z branżą budowlaną, a w rzeczywistości odpowiadały warunkom zatrudnienia w przemyśle energetycznym.

Mając powyższe na względzie, nie budzi wątpliwości, że wnioskodawca wykonywał w okresie od dnia 3 września 1973 roku do dnia 30 kwietnia 1991 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Wykazie A, Dziale

II stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych.

W ocenie Sądu zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych podlegał także okres od dnia 26 października 1974 roku do dnia 3 listopada 1976 roku, kiedy to wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się bowiem – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13). Powołana uchwała ma zastosowanie do sytuacji wnioskodawcy, albowiem przed skierowaniem do odbywania służby wojskowej pracował on w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na stanowisku elektromontera (a więc wykonywał pracę w warunkach szczególnych) i po odbyciu służby wojskowej wnioskodawca wrócił do pracy w tym przedsiębiorstwie na to samo stanowisko.

W związku z tym, że wykazany przez wnioskodawcę okres pracy w warunkach szczególnych wynosi więcej niż 15 lat, stwierdzić należało, iż spełnia on wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.